

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 6To/53/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2323010320
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Pavol Macháč
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2023:2323010320.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z jeho predsedu Mgr. Pavla Macháča a členov senátu JUDr. Kataríny Batisovej a JUDr. Andrey Kondllovej, v trestnej veci obžalovaného A. B., pre prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, o odvolaní prokurátora Okresnej prokuratúry Galanta proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 16. marca 2023, č. k. 0T/75/2023-69, na verejnom zasadnutí konanom 17. augusta 2023 v Trnave, takto

rozhodol:

I. Podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Trestného poriadku zrušuje sa napadnutý rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu.

II. Podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku sa

obžalovaný A. B., nar. XX.XX.XXXX v C., hlásený trvalý pobyt D. XXXX/X, E., t. č. bydlisko F. XX/XX, G.,

o d s u d z u j e

podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona, za použitia ust. § 36 písm. l), § 38 ods. 3 Trestného zákona na trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) mesiace.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona sa mu výkon trestu podmienene odkladá a podľa § 50 ods. 1 Trestného zákona sa mu určuje skúšobná doba na 2 (dva) roky.

Podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona sa obžalovanému ukladá aj trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel akéhokoľvek druhu v cestnej premávke vo výmere 30 (tridsať) mesiacov.

o d ō v o d n e n i e :

1. Okresný súd Galanta (ďalej len okresný súd) rozsudkom zo 16. marca 2023, č. k. 0T/75/2023-69 (ďalej tiež napadnutý rozsudok), uznal A. B. (ďalej aj obžalovaný) za vinného z úmyselného prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Trestného zákona (ďalej len Tr. zák.), spáchaného na tom skutkovom základe, že

dňa 14.03.2023 v čase o 07.20 hod. v G. D. H. F. ako vodič viedol osobné motorové vozidlo značky Mitsubishi Lancer, farby červená metalíza, EČ: E., pričom sa nevenoval vedeniu vozidla a situácii v cestnej premávke, následne narazil do odstaveného osobného motorového vozidla Hyundai i 10, bielej farby, evidenčného čísla F., kde po príchode hliadky Obvodného oddelenia PZ Sereď mu bola dychovou skúškou v čase o 07.46 hod. zistená prítomnosť alkoholu v množstve 1,01 mg/l vydychovaného vzduchu, čo po prepočte predstavuje 2,10 promile.

2. Okresný súd obžalovanému za to uložil podľa § 289 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 3 Tr. zák., s poukazom na § 36 písm. l) Tr. zák. trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) mesiace,

výkon ktorého mu podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. podmienične odložil a podľa § 51 ods. 1, ods. 2 Tr. zák. mu určil skúšobnú dobu podmieničného odsúdenia s probačným dohľadom vo výmere 1 (jeden) rok a 6 (šesť) mesiacov. Súčasne mu podľa § 51 ods. 2 Tr. zák., s poukazom na § 51 ods. 4 Tr. zák., počas skúšobnej doby podmieničného odsúdenia uložil povinnosť spočívajúcu v príkaze podrobiť sa v skúšobnej dobe psychoterapii alebo zúčastniť sa na psychologickom poradenstve ohľadom škodlivosti požívania alkoholu. Zároveň mu uložil podľa § 61 ods. 2 Tr. zák. trest zákazu činnosti vedenia motorových vozidiel v cestnej premávke vo výmere 2 (dva) roky.

3. V odôvodnení napadnutého rozsudku okresný súd skonštatoval, že obžalovaný na hlavnom pojednávaní realizoval vyhlásenie o vine, ktoré bolo súdom prijaté, preto bolo vykonané dokazovanie len čo do výroku o treste. Následne okresný súd v odôvodnení zrekapituloval výsledky dokazovania, ktoré ohľadom tohto výroku vykonal.

3.1. Okresný súd nezistil nepatrnú závažnosť konania na použitie špecifického materiálneho korektívu podľa § 10 ods. 2 Tr. zák. (R 23/2008) vzhľadom na úmyselné zavinenie obžalovaného.

3.2. K výroku o treste okresný súd uviedol, že obžalovanému mohol uložiť trest odňatia slobody v zákonnej sadzbe do 1 roka. Zistil u neho 1 poľahčujúcu okolnosť - priznal sa k spáchaniu trestného činu a úprimne ho oľutoval a nezistil žiadnu priťažujúcu okolnosť. Pri prevahe poľahčujúcich okolností sa tak horná hranica trestnej sadzby znížila o jednu tretinu rozdielu hornej a dolnej hranice trestnej sadzby na 8 mesiacov. Vzhľadom na osobu obžalovaného, ktorý žije celý život bezúhonným životom a v cestnej premávke sa počas vyše 10 rokov, čo má vodičské oprávnenie, nedopustil početných ani závažných priestupkov, ako aj povahu spáchaného prečinu, ktorý je ohrozovacím trestným činom s trestnou sadzbou do 1 roka, ale aj priznanie obžalovaného o jeho problémoch s alkoholom, nepovažoval súd za vhodné uloženie alternatívneho trestu a uložil trest odňatia slobody pri spodnej hranici trestnej sadzby.

3.3. U obžalovaného okresný súd vzhliadol splnenie podmienok pre podmieničný odklad výkonu trestu, keďže sa jedná o jeho prvé odsúdenie, žil riadnym životom, svoj skutok si uvedomuje a má k nemu kritický postoj, a vzhľadom na uvedené určil skúšobnú dobu podmieničného odsúdenia pri dolnej hranici v trvaní 1 rok a 6 mesiacov. Keďže však v zmysle vlastného vyjadrenia pociťuje, že má s alkoholom problémy, uložil mu súd aj probačný dohľad s povinnosťou podrobiť sa v skúšobnej dobe psychoterapii alebo poradenstvu, ktoré mu pomôžu získať kritický náhľad na škodlivosť užívania alkoholu, aby sa takáto situácia už neopakovala.

3.4. Na rozdiel od obžaloby okresný súd nevzliadol dôvody na uloženie nepodmieničného trestu odňatia slobody, keďže toto nemôže byť odôvodnené iba výškou nameraného alkoholu v dychu. Odhliadnuc od toho, že množstvo alkoholu nameraného pri dychovej skúške nie je úmerné množstvu alkoholu nachádzajúcemu sa v krvi a súdu nie je zrejmé, ako pseudovedeckou „bulharskou konštantou“ dospela obžaloba z tohto údaju k množstvu alkoholu v krvi (no keďže obžalovaný spravil vyhlásenie o vine ku skutku, ponechal tento údaj v skutkovej vete pre budúce generácie), nebolo súdu ani žiadnym spôsobom preukázané, že vedenie vozidla je o to nebezpečnejšie, o čo viac osoba nafúka, najmä keď vplyv alkoholu na toho ktorého človeka je značne individuálny od osoby k osobe a závislý od mnohých vrodených, dlhodobých aj krátkodobých činiteľov (a teda osoba ktorá má v krvi 1 ‰ alkoholu môže byť v dôsledku toho viac nebezpečná ako osoba ktorá má viac, záležiac od prípadu). Podľa okresného súdu ide o úplne arbitrárne vyhodnocovanú skutočnosť, ktorá nemá s následkom konania a nebezpečnosťou páchatel'a nič spoločné. Súd si taktiež všimol zmenu v obžalobou navrhovaných trestoch za túto trestnú činnosť v súvislosti s medializovanými prípadmi, čo považuje za absolútne neprijateľné a v rozpore s elementárnou spravodlivosťou trestať páchatel'ov za skutky iných, ktorých sa nedopustili, za účelom naplnenia neurčitej a anonymnej „spoločenskej objednávky“.

3.5. Okresný súd ďalej uviedol, že neukladal navrhnutý trest prepadnutia motorového vozidla, keďže hodnota auta je v zjavnom nepomere k miere závažnosti prečinu, za ktorý zákon umožňuje uložiť najviac trest odňatia slobody do 1 roka.

3.6. Keďže sa jednalo o úmyselný trestný čin spáchaný v súvislosti s vedením motorového vozidla, okresný súd uložil obžalovanému aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá vo výmere 2 roky, v čom zohľadnil jednak dĺžku doby, po ktorú má vodičské oprávnenie ako i jeho doterajšiu priestupkovú minulosť v doprave.

4. Po vyhlásení rozsudku na hlavnom pojednávaní a poučení o opravnom prostriedku prokurátor zahlásil odvolanie čo do výroku o treste v neprospech obžalovaného. Obžalovaný sa vzdal práva na podanie odvolania, a to aj prostredníctvom oprávnených osôb.

4.1. Zahlásené odvolanie prokurátor odôvodnil osobitným písomným podaním doručeným okresnému súdu 20. apríla 2023, v ktorom uviedol, že nesúhlasí s druhom a výškou uloženého trestu, rovnako tak so samotným odôvodnením uloženia predmetného trestu.

4.2. Navrhovaný trest - nepodmienečný trest odňatia slobody krátkeho trvania sa vzhľadom na okolnosti prípadu - najmä množstvo zisteného alkoholu v krvi, ktoré predstavovalo 2,1 promile, nejaví ako neprimeraný, či ako „nevhodný“. Pokiaľ sa okresnému súdu javilo, že prokurátor navrhol pri danom trestnom čine prísnejšie tresty podľa množstva nameraného alkoholu, toto zdanie okresného súdu je v zásade správne. Je totiž nevyhnutné vychádzať pri ukladaní trestu zo všetkých okolností prípadu spáchania trestného činu, t. j. okrem iného zohľadniť množstvo požitého alkoholu vodičom motorového vozidla.

4.3. Pokiaľ okresný súd v rozsudku uviedol, že mu nebolo žiadnym spôsobom preukázané, že vedenie vozidla je o to nebezpečnejšie, o čo viac osoba nafúka, tak k uvedenému uvádza, že to vyplýva najmä z elementárnej logiky, zásad logického myslenia, fyziologických poznatkov, konštantnej praxe súdov ako i znalcov a dostupných lekárskejších poznatkov. Zároveň pokiaľ by mala platiť uvedená konštatácia okresného súdu, nie je zrejmé akým spôsobom by teda okresný súd odlišoval spáchanie priestupku od trestného činu, ak teda podľa okresného súdu nie je rozdiel v hodnote nameraného alkoholu. Vid' napr. MUDr. Kollár S., znalecký ústav Inštitút forenzných medicínskych expertíz Bratislava - FORENZNE - PSYCHIATRICKÁ ALKOHOLÓGIA: „STUPEŇ OPITOSTI:

Podnapitost' 0,15 až 0,47 mg/1 (0,30 až 0,99 promile)

Hovornosť, ľahká eufória, pocit uvoľnenia, zmiernenie úzkosti, útlmu, ľahšie nadväzovanie spoločenských kontaktov, predĺženie reakčného času, ovplyvnenie priestorového videnia, adaptácie na svetlo - tma, farbcitu,

Mierná opitost' 0,48 až 0,71 mg/1 Cl ,00 až 1,49 promile)

Zvýšená hovornosť, stupňujúca sa eufória a uvoľnenosť, vtipkovanie, bezstarosť, "povznesenie sa nad bežné problémy", zvýšené sebavedomie a sebadôvera, vystatovačnosť, preceňovanie vlastných schopností (fyzických aj psychických), oslabovanie morálnych zábran, sexuálnych zábran, predlžovanie reakčného času, porucha koordinácie pohybov, začervenanie obličaja, narušenie sluchu,

Stredná opitost' 0,72 až 0,95 mg/1 (1,50 až 1,99 promile)

Stupňujú sa doteraz uvedené príznaky (jemná motorika, hrubá motorika), zníženie pozornosti (nové javy, neočakávané situácie), schopnosti plánovania, predvídania nebezpečenstva, narušenie reči, znížovanie zábran, demaskujú sa skryté zložky osobnosti, pudová zložka osobnosti, afektemotivita labilná až inkontinentná, agresivita,

Ťažká opitost' 0,96 až 1,43 mg/1 (2,00 až 2,99 promile)

Ťažké poruchy reči, psychomotoriky, výrazné poruchy chovania, agresivita - typická u agresívnych osobností, zvracanie, únik moču, stolice (prednáška dostupná na webe: https://ja-sr.sk/sites/default/files/2021-04/Forenzne_psychiatria_ALKOHOLOGIA.pdf)

4.4. Pokiaľ teda v prejednávacom prípade obžalovaný vykonávala jazdu s osobným motorovým vozidlom v stupni ťažkej opitosti, keďže nafúkal cez 2 promile, jednalo sa o stav, ktorý jej bez akýchkoľvek pochybností vykonávať túto činnosť znemožňoval a činil obzvlášť nebezpečnou. Stupeň opitosti páchatela je potrebné vždy zohľadňovať v rámci skúmania závažnosti spáchaného prečinu a mal by byť zohľadnený aj pri individualizácii trestnej sankcie. Za daných okolností sa motorové vozidlo v rukách takto alkoholom ovplyvneného páchatela mení na zbraň a táto je v zásade neovládateľná, resp. neovládateľná v dostatočnom rozsahu. Riziko spôsobenia škody či ublíženia na zdraví, resp. ešte ďaleko horšieho následku je potom v takom prípade mimoriadne vysoké a pokiaľ obžalovaná vedomá si takéhoto rizika sa toto rozhodla dobrovoľne podstúpiť, je povinná znášať následky z toho plynúce.

4.5. Ďalej prokurátor argumentoval, že nepodmienečný trest odňatia slobody sa tak nejaví ako neprimeraný, naopak neprimeraný je však okresným súdom uložený trest. Podmienečný trest odňatia slobody vo výmere 2 mesiacov s podmienečným odkladom jeho výkonu so súčasným určením skúšobnej doby na 18 mesiacov za daných okolností je trestom, ktorý nie je v súlade s § 34 ods. 1 Tr. zák. a nasl. Uložená veľmi mierna podmienka, pri ťažkom stupni opitosti a vedení vozidla za daného stavu požiadavku zákonného a primeraného trestu nepochybne nespĺňa a to tak z pohľadu individuálnej ako i generálnej prevencie. Uvedené platí rovnako i o treste zákazu činnosti viesť motorové vozidlá, ktorý je uložený pri samej spodnej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby. Prokurátor sa domnieva, že krátky nepodmienečný trest odňatia slobody by vyššie uvedené požiadavky jednotlivých zásad ukladania trestov nepochybne napĺňal, rovnako tak súbežné uloženie dlhšieho trestu zákazu činnosti.

4.6. Ďalej prokurátor argumentoval, že podľa jeho názoru nie je namieste ukladať prísne sankcie iba pri poruchovom následku trestného činu, pretože v prípade dopravných nehôd pod vplyvom alkoholu s tragickými následkami sú tieto už nezvratné a žiadny, teda ani prísny trest vodičovi, nenahradí ujmu, ktorú už spôsobil poškodeným pozostalým. Pri prísnejších trestoch v prípade ohrozovacieho trestného činu podľa § 289 Tr. zák. tieto naopak môžu viesť k tomu, aby si vodič svoju chybu dostatočne uvedomil a už ju nikdy nezopakoval, teda môže byť naplnená preventívna funkcia trestu vo vzťahu k ďalšej trestnej

činnosti s nezvratnými následkami. Vzhľadom k uvedenému preto prokuratúra pristupuje k sprísňovaniu návrhov trestov pri tomto druhu trestnej činnosti oproti minulosti, čo však neznamená, že ide o reakciu na anonymnú spoločenskú objednávku, ale ide o reakciu na dlhodobu nepriaznivý vývoj predmetnej trestnej činnosti, kde v rámci kompetencií prokuratúry v trestnom konaní jedným zo spôsobov, ako je možné pokúsiť sa zabezpečiť vyššiu generálnu prevenciu pred páchaním tejto trestnej činnosti, je sprísniť návrhy trestov, aby v prípade, ak aj súdy postupne prikróčia k sprísneniu trestných sankcií, toto malo dostatočný, resp. lepší odradzujúci efekt od ďalšieho páchania takejto trestnej činnosti, čím sa prispeje k znižovaniu tejto trestnej činnosti, resp. i súvisiacej trestnej činnosti (dopravné nehody pod vplyvom alkoholu).

4.7. Okrajovo je potom možné podľa prokurátora poukázať tiež na pretrvávajúci trend vysokého počtu trestných činov ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zák., kde napriek ich dostatočnej medializácii nedochádza k zásadnejšiemu poklesu páchania daného trestného činu (možno poukázať aj na „Zhodnotenie stavu zákonnosti a dokazovania trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 Trestného zákona a trestného činu usmrtenia podľa §149 ods. 4, ods. 5 Trestného zákona“, ktoré je zverejnené na webovom sídle Generálnej prokuratúry SR, z ktorého je okrem iného zrejmé, že účinným prostriedkom na zníženie uvedených trestných činov by mohlo byť tiež sprísnenie návrhových opatrení trestov zo strany prokurátorov. V ostatnom období súdy začali vo väčšej miere ukladať i nepodmienečné tresty odňatia slobody za predmetný trestný čin aj v prípadoch tzv. prvopáchatel'ov, a to aj v rámci Trnavského kraja, kde viaceré takéto rozhodnutia sú už aj právoplatné. Skutočnosť, že obžalovaný v minulosti nebol súdne trestaný, nepredstavuje podľa prokurátora zákonnú prekážku na uloženie takéhoto trestu a nemala by predstavovať ani pre ostatných potenciálnych páchatel'ov garanciu, že ak v minulosti neboli odsúdení, tak za jazdu pod vplyvom alkoholu na prvý krát nedostanú nepodmienečný trest

4.8. Ďalej prokurátor uviedol, že pokiaľ prvostupňový súd uvádza, že mu nie je známe, ako prokurátor vykonal prepočet mg/l na promile, takýto prevodník (prepočet) je verejne dostupný (E.). Vyjadrenie miery opitosti vodiča uvedením promile alkoholu v krvi je iba vyjadrením v staršej jednotke, ktorá je však v povedomí verejnosti podľa môjho názoru stále známa, resp. i známejšia ako zákonná jednotka mg/l vydychovaného vzduchu, pričom uvádzanie takéhoto vyjadrenia je iba doplnkové a nemá vplyv na právnu kvalifikáciu skutku, ani na jednotu a totožnosť skutku, ale môže byť vhodné z dôvodu výchovného pôsobenia súdneho rozhodnutia.

4.9. S poukazom na vyššie uvedené prokurátor navrhol, aby Krajský súd v Trnave v zmysle § 321 ods. 1 písm. d), písm. e), ods. 2 Tr. por. zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a aby v zmysle § 322 ods. 3 Tr. por. obžalovanému uložil primeraný a zákonný trest.

5. Spisový materiál bol krajskému súdu riadne predložený na rozhodnutie o odvolaní prokurátora Okresnej prokuratúry Galanta 26. mája 2023. Za účelom prejednania podaného odvolania nariadil krajský súd termín verejného zasadnutia na 17. augusta 2023, ktorého sa zúčastnil prokurátor krajskej prokuratúry a obžalovaný. Krajský súd podľa § 326 ods. 5 Tr. por. na verejnom zasadnutí doplnil dokazovanie oboznámením evidenčnej karty vodiča a relácií na obžalovaného. V rámci konečných návrhov sa prokurátor pridržiaval písomne odôvodneného odvolania a tomuto žiadal vyhovieť, obžalovaný žiadal odvolanie zamietnuť ako nedôvodné.

6. Podľa § 317 ods. 1 Tr. por., ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1.

Podľa § 321 ods. 1 Tr. por. odvolací súd zruší napadnutý rozsudok aj

- a) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby,
- b) pre chyby v napadnutých výrokoch rozsudku, najmä pre nejasnosť alebo neúplnosť jeho skutkových zistení alebo preto, že sa súd nevysporiadal so všetkými okolnosťami významnými pre rozhodnutie,
- c) ak vzniknú pochybnosti o správnosti skutkových zistení napadnutých výrokov, na ktorých objasnenie treba dôkazy opakovať alebo vykonať ďalšie dôkazy,
- d) ak bolo napadnutým rozsudkom porušené ustanovenie Trestného zákona,
- e) ak je uložený trest neprimeraný, alebo
- f) ak je rozhodnutie o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody v rozpore so zákonom.

Podľa § 321 ods. 2 Tr. por., ak bolo odvolanie obmedzené podľa § 317 ods. 1 alebo 3, odvolací súd z dôvodu uvedeného v odseku 1 zruší len napadnutý výrok rozsudku. Ak však odvolací súd zruší hoci i

len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por., odvolací súd rozhodne sám rozsudkom vo veci, ak možno nové rozhodnutie urobiť na podklade skutkového stavu, ktorý bol v napadnutom rozsudku správne zistený alebo doplnený dôkazmi vykonanými pred odvolacím súdom. V neprospech obžalovaného môže odvolací súd zmeniť napadnutý rozsudok len na základe odvolania prokurátora, ktoré bolo podané v neprospech obžalovaného; vo výroku o náhrade škody tak môže urobiť aj na podklade odvolania poškodeného, ktorý uplatnil nárok na náhradu škody.

7. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací, na základe riadne a včas podaného odvolania na to oprávnenou osobou - prokurátorom v neprospech obžalovaného - postupom podľa § 317 ods. 1 Tr. por. preskúmal zákonnosť a odôvodnenosť výroku o treste napadnutého rozsudku, proti ktorému prokurátor podal odvolanie, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytykávané, prihliadal len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. Na podklade takéhoto prieskumu zistil, že odvolanie prokurátora je čiastočne dôvodné.

8. Pokiaľ ide o konanie, ktoré tomuto výroku predchádzalo, prokurátor mu v odvolaní žiadne chyby nevytykal a krajský súd odvolacím prieskumom žiadne pochybenia majúce vplyv na objasnenie veci nezistil. Zo zápisnice z hlavného pojednávania vyplýva, že okresný súd dokazovanie ohľadom skutku nevykonával, nakoľko obžalovaný na hlavnom pojednávaní po zákonom poučení realizoval vyhlásenie podľa § 257 ods. 1 písm. b) Tr. por., že je vinný zo spáchania skutku kladeného mu v obžalobe za vinu. Okresný súd toto jeho vyhlásenie prijal a súčasne rozhodol, že dokazovanie sa vykoná len ohľadom výroku o treste.

K trestu všeobecne

9. Skôr ako sa krajský súd bude venovať odvolacím námietkam prokurátora, je potrebné, pokiaľ ide o primeranosť a zákonnosť výroku o treste, pripomenúť, že pri úvahách o druhu a výmere trestu postupuje každý súd v zmysle zásad a kritérií rozhodných pre ukladanie trestov uvedených v ust. § 34 ods. 1, ods. 3 Tr. zák., podľa ktorých trest má zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život a súčasne iných odradí od páchania trestných činov, trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Trest má postihovať iba páchatel'a, tak aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a jemu blízke osoby.

9.1. Trest ako taký je právnym následkom trestného činu a preto musí byť úmerný k spáchanému trestnému činu (zásada proporcionálnosti trestu). Úmernosť trestu okrem iného určujú aj pohnútky páchatel'a a možnosti jeho nápravy. Úsudok o možnosti nápravy páchatel'a si súd vytvára z veľkej časti už na základe hodnotenia povahy a závažnosti spáchaného trestného činu (t. j. či ide o prečin, zločin, obzvlášť závažný zločin) pri náležitom zhodnotení osoby páchatel'a. Záver súdu o možnosti nápravy páchatel'a musí byť vždy v plnom súlade s ochranou, ktorú súd uloženým trestom poskytuje záujmom spoločnosti, štátu a členom spoločnosti pred útokmi páchatel'ov trestných činov a výchovným pôsobením na ostatných členov spoločnosti.

9.2. Trest je aj jedným z prostriedkov na dosiahnutie účelu Trestného zákona, čím je určená aj jeho funkcia v tých smeroch, v ktorých má pôsobiť zákon, t. j. na ochranu spoločnosti a na výchovu páchatel'a a ostatných občanov. Ochrana spoločnosti sa uskutočňuje dvoma prvkami, jednak prvkom donútenia (represia), ale tiež prvkom výchovy. Oba prvky sa uplatňujú zásadne súčasne v každom treste, pričom treba mať na zreteli dôležitosť vzájomného pomeru medzi trestnou represiou a prevenciou. Trestný zákon vychádza z myšlienky, že základným účelom a cieľom trestu je ochrana spoločnosti pred trestnými činmi a pred ich páchatel'mi.

9.3. Individuálna prevencia spočíva vo vytvorení podmienok na výchovu odsúdeného k tomu, aby viedol riadny život. Generálna prevencia má zabezpečiť nielen odradenie ostatných potenciálnych páchatel'ov od páchania trestných činov, ale i utvrdenie pocitu právnej istoty a spravodlivosti u ostatných členov spoločnosti. Spravodlivé a včasné uloženie trestu dáva ostatným členom spoločnosti najavo, že konanie, za ktoré bol uložený trest, je protiprávne a nežiaduce, varuje ich pred páchaním trestnej činnosti a posilňuje pocit právnej istoty a právneho štátu. Trestný zákon vychádza z jednoty individuálnej a generálnej prevencie, pričom obe tieto zložky sa navzájom dopĺňajú a podmieňujú. Disproporcia medzi jednotlivými druhmi prevencie v zásade vedie k nedostatočnému výchovnému pôsobeniu trestu, tak na páchatel'a trestného činu, ako i na ostatných členov spoločnosti. Trest samozrejme musí vyjadrovať aj morálne odsúdenie páchatel'a spoločnosťou. Inak povedané musí vyjadrovať spoločenské odsúdenie, negatívne ohodnotenie páchatel'a a jeho činu, tak právne, ako aj etické.

9.4. V rámci požiadavky primeranosti trestu zohráva významnú úlohu sudcovská individualizácia trestu, ktorá fakticky umožňuje naplnenie tejto požiadavky v konkrétnych prípadoch. Individualizácia trestu je prostriedkom dosiahnutia primeranosti trestu. Druh a intenzita trestu musia byť súdom v každom konkrétnom prípade stanovené tak, aby zodpovedali všetkým zvláštnostiam daného prípadu.

9.5. Neprimerane prísne (ale, samozrejme, i neprimerane mierne) tresty pôsobia škodlivo na páchatel'a i spoločnosť. U verejnosti môžu neprimerané tresty vyvolať súcit s páchatel'om či ohroziť jej dôveru v spravodlivé rozhodovanie súdu, či jej dôveru v súdnu moc ako celok. U páchatel'a neprimerane prísne tresty vedú k zatrpknutosti, pretože takéto tresty páchatel' oprávnene nemôže považovať za spravodlivé. Páchatel' je súdom odsudzovaný za nespravodlivosť (bezprávie), ktorú trestným činom spáchal, a preto má právo očakávať spravodlivosť zo strany súdu. Primeranosť trestu je zároveň nevyhnutým predpokladom dosiahnutia výchovných účinkov trestu, keďže nevyhnutným predpokladom prevýchovy páchatel'a je jeho akceptovanie trestu ako spravodlivého následku jeho protiprávneho konania, pričom v prípade nespravodlivého trestu k takejto akceptácii trestu zo strany páchatel'a pochopiteľne nemôže dôjsť. Spravodlivosť trestu je tak možné považovať aj za predpoklad prerastania represívneho pôsobenia trestu do pôsobenia výchovného.

9.6. Pri ukladaní trestu musí súd obligatórne prihliadnuť podľa § 38 ods. 2 Tr. zák. na pomer a mieru závažnosti poľahčujúcich a priťažujúcich okolností. Zároveň pri určovaní druhu a výmery trestu musí súd v súlade s ust. § 34 ods. 4 Tr. zák. prihliadnuť na spôsob spáchania trestného činu a jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce a poľahčujúce okolnosti, ako aj na osobu páchatel'a, jeho pomery a možnosti jeho nápravy.

K trestu konkrétne

10. Pokiaľ ide o povahu spáchaného prečinu, správne prokurátor v odvolaní poukázal na to, že trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zák. je ohrozovací trestný čin. Objektom tejto skutkovej podstaty je ochrana života, zdravia a majetku, najmä pred vodičmi motorových vozidiel, ktorí vedú motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu alebo drog. Z povahy motorových vozidiel, ktoré svojou váhou a motorickou silou spôsobujú závažné deštruktívne účinky, vyplýva, že následky dopravných nehôd sú spravidla závažné, keďže ide nielen o prípady usmrtenia, ale aj veľmi časté prípady, pri ktorých dochádza k ťažkým zraneniam poškodených. Objektívna stránka tohto trestného činu spočíva v konaní páchatel'a, ktorý v stave vylučujúcom spôsobilosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky, vykonáva zamestnanie alebo inú činnosť, pri ktorých by mohol ohroziť život alebo zdravie ľudí alebo spôsobiť značnú škodu na majetku. Z hľadiska ovplyvnenia alkoholom rozumieme pod pojmom stav vylučujúci spôsobilosť, kedy hladina alkoholu v krvi vodiča motorového vozidla dosiahne 1,0 g/kg (1 promile), nakoľko podľa poznatkov lekárskej vedy nie je žiadny, teda ani nadpriemerne disponovaný vodič motorového vozidla, schopný bezpečne viesť motorové vozidlo pri takejto hladine alkoholu v jeho krvi. Páchatel'om tohto trestného činu môže byť ktokoľvek (všeobecný), z hľadiska subjektívnej stránky sa vyžaduje úmyselné zavinenie.

10.1. Krajský súd sa nestotožňuje s názorom okresného súdu, že pokiaľ páchatel' viedol motorové vozidlo v cestnej premávke pod vplyvom alkoholu v stave vylučujúcom spôsobilosť, tak je v zásade jedno, v akom stupni opitosti sa nachádzal, resp. o akú hodnotu páchatel' prekročil kľúčovú hranicu jedného promile alkoholu v krvi, keď podľa okresného súdu stav vylučujúci spôsobilosť je len jeden a preto nemá vplyv na povahu činu.

10.2. Krajský súd naopak zastáva názor, že každé ovplyvnenie alkoholom znižuje schopnosť k vedeniu motorového vozidla v cestnej premávke, nakoľko vodič potom nie je schopný správnych a včasných vnemov, pohotových reakcií na situácie bežne vznikajúce v cestnej premávke, preto je dôležité vedieť, k akému výraznému zníženiu schopností vodiča vplyvom návykovej látky, spravidla alkoholu, došlo. Z logiky vecí platí, že čím vyššia je hladina alkoholu v krvi páchatel'a tohto činu, t. j. stupeň jeho opitosti (resp. čím vyššia je miera jeho ovplyvnenia inou návykovou látkou ako je alkohol), tým je jeho schopnosť viesť motorové vozidlo v cestnej premávke nižšia (problematickejšia, obmedzenejšia) a naopak potenciálne riziko ohrozenia záujmov chránených Tr. zák. vyššie. Na základe uvedeného je preto krajský súd toho názoru, že stupeň opitosti páchatel'a je potrebné vždy zohľadňovať v rámci skúmania závažnosti spáchaného prečinu a mal by byť zohľadnený aj pri individualizácii trestnej sankcie, čo prokurátor dôvodne v odvolaní namieta.

10.3. V tomto prípade z ustálených skutkových zistení vyplýva, že obžalovaný viedol ako vodič osobné motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu s nameranou hodnotou 1,01 mg alkoholu na liter vydychaného vzduchu, čo v prepočte činí 2,10 promile alkoholu v krvi. Takúto hladinu alkoholu v krvi veda označuje už za ťažkú opitosť, v rámci tohto stavu osoba nie je schopná samostatnej chôdze, má blábolivú reč, psychické poruchy, výraznejšie poruchy správania (napr. opilecká agresivita), zvracanie a pod. Závažnosť prečinu spáchaného obžalovaným v rámci kategórie týchto trestných činov tak aj podľa

názoru krajského súdu bola vysoká, tu aj s poukazom na miesto, kadiaľ vozidlo viedol (v meste) a čas, v ktorom ho viedol (7,20 hod. – ranná špička).

10.4. Na strane druhej krajský súd nezdieľa názor prokurátora, že páchatelia prečinu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 Tr. zák., u ktorého bola zistená ťažká opitnosť (2,0 až 2,99 promile alkoholu v krvi), nemožno potrestať podmiennečným odkladom trestu odňatia slobody, ak sú na to splnené zákonné podmienky. Je tomu tak z dôvodu, že okrem stupňa opitosti majúceho vplyv na závažnosť spáchaného prečinu je potrebné zvážiť aj možnosti nápravy páchatelia týmto druhom trestu. A práve táto ostatná zákonná podmienka v prípade obžalovaného podľa názoru krajského súdu stále splnená je, čo vytvára prekážku pre jeho potrestanie nepodmiennečným trestom odňatia slobody v zmysle požiadavky prokurátora.

10.5. Ide totiž o to, že obžalovaný doposiaľ nebol súdne trestaný a priestupkovo postihnutý bol od roku 2011, kedy získal vodičské oprávnenie na vedenie osobného motorového vozidla, na úseku dopravy len trikrát, zakaždým blokovou pokutou 10 € za to, že nebol počas jazdy vo vozidle pripútaný bezpečnostným pásom. Z tohto pohľadu teda vôbec nejde o nedisciplinovaného vodiča, ktorý by svojim nezodpovedným správaním v cestnej premávke pravidelne ohrozoval ostatných účastníkov cestnej premávky. Preto aj podľa názoru krajského súdu je možné racionálne očakávať, že v prípade uloženia trestu odňatia slobody s podmiennečným odkladom jeho výkonu spolu s trestom zákazu činnosti bude naplnený účel trestu sledovaný ust. § 34 Tr. zák., tu najmä z hľadiska individuálnej prevencie. Dokonca aj bez uloženia probačného dohľadu nad jeho správaním a bez povinnosti spočívajúcej v príkaze podrobiť sa v skúšobnej dobe psychoterapii alebo zúčastniť sa na psychologickom poradenstve ohľadom škodlivosti požívania alkoholu, ktoré mu pôvodne okresný súd uložil, keďže z EKV vodiča je zrejmé, že sa krátko po čine takému poradenstvu úspešne podrobil.

10.6. Pokiaľ ide o druh a výmeru trestu, krajský súd zdieľajúc názor prokurátora, že okresným súdom uložený trest je neprimerane mierny, tento sprísnil v každom smere tak, že obžalovanému podľa § 289 ods. 1 Tr. zák., pri prevahe poľahčujúcich okolností podľa § 38 ods. 3 Tr. zák. (okresným súdom bola správne zistená len jedna poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. l) Tr. zák., žiadna priťažujúca), uložil trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) mesiace, ktorého výkon obžalovanému podmiennečne odložil podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. mu určil dlhšiu skúšobnú dobu, konkrétne na 2 (dva) roky, ktorú považoval za dostatočnú na to, aby obžalovaný spoločnosti preukázal, že to so svojim polepšením myslí úprimne. Súčasne krajský súd obžalovanému uložil aj prísnejší trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá akéhokoľvek druhu v cestnej premávke podľa § 61 ods. 1, ods. 2 Tr. zák., konkrétne na 30 mesiacov, keďže sa trestnej činnosti dopustil v súvislosti s vedením motorového vozidla a práve uloženie tohto druhu trestu predstavuje najúčinnnejšiu ochranu spoločnosti pred páchatelmi tohto druhu trestnej činnosti.

10.7. Takto vymerané tresty vo svojom súhrne považoval krajský súd za zákonné, primerané a spravodlivé, ktoré splnia svoju funkciu nielen z hľadiska individuálnej, ale aj generálnej prevencie a zároveň morálne odsúdia konanie obžalovaného.

11. Tento rozsudok bol prijatý jednomyseľne (§ 163 ods. 4 Tr. por.).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný ďalší riadny opravný prostriedok.